

Nuoren naisen alavatsakipu

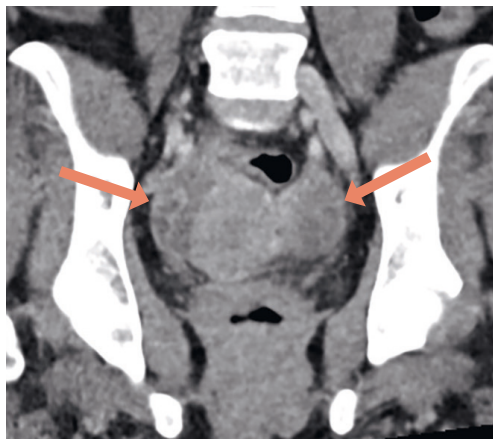
Vähän yli 30-vuotias päihteitä käyttävä nainen hakeutui kaksi päivää aiemmin alkaneen alavatsakivun takia sairaalan päivystykseen. Kipu oli seurannassa lisääntynyt, ja tutkittaessa potilas oli takykardinen, kuumetta oli 39 astetta ja vatsa aristi diffuusisti. Etenkin alavatsa oli oikealta puolelta kipeä. Saapumisen yhteydessä mitattu CRP-pitoisuus oli 107 mg/l. Raskaustesti oli negatiivinen. Epäiltiin umpilisäketulehdusta ja tehtiin vatsan tietokonetomografia, jossa umpilisäkkeen tyvi latautui hiukan tavallista voimakkaammin varjoaineella, mutta muita selviä löydöksiä ei havaittu.

Seuraavan aamun röntgenkokouksessa erikoislääkäri näytti kuvat ja mietti mahdollista gynekologista tulehdusta, sillä munasarjat olivat kookkaat ja vatsaontelon rasvakudos hiukan samean näköistä (**KUVA 1** ja **2**). Vatsaontelossa ei ollut vapaata nestettä.

Potilas oli jo siirtynyt oman alueensa sairaalan leikkausta varten, joten röntgenlääkäri soitti hoitavalle lääkärille ja kertoi tälle epäilynsä. Gynekologin tekemässä kaikukuvauksessa ei todettu märkäpaisetta eikä laajentuneita munanjohtimia.

Tähystysleikkauksen alussa havaittiin siellä täällä alavatsalla fibriinikatteita ja vähän sameaa nestettä, josta otettiin bakteeriviljelynäyte. Kohdussa ja kohdun sivuelimissä (adnexit) oli punoitusta, mutta ei sisäsynnytintulehdukseen (PID) sopivaa löydöstä. Umpilisäke ei näyttänyt tulehtuneelta, mutta se poistettiin.

Diagnoosi oli epäselvä peritoniitti. Leikkauksen aikana otetussa nesteessä ei kasvanut mitään bakteeria, mutta kohdunkaulan alueelta otetusta näytteestä löytyi taudinaiheuttaja. Mikä se oli? Vastaus on sivulla 778.

KUVA 1. Munasarjat olivat kookkaat (nuolet).

KUVA 2. Vatsaontelon rasvakudos näytti hieman samealta (tähdet).

Nuoren naisen alavatsakipu

Alavatsakivun ja peritoniitin aiheuttajaksi paljastui gonokokki (*Neisseria gonorrhoeae*), jonka nukleiinihappoa löytyi näytteestä. Potilaalla oli siis tippuri, jonka takia täytyi tehdä tartuntatauti-ilmoitus ja puolison piti käydä antamassa näytteet terveyskeskuksessa.

Tippurista löytyy kattava melko tuore Aikakauskirjan artikkeli (1). Uusinta tietoa sukupuolitautilien esiintyvyydestä on luettavissa THL:n sivuilta (2). Vuonna 2025 tartuntoja löytyi seuraavasti: kuppa 329, tippuri 2 113, klamydia 12 052 ja HIV 182. ■

KIRSI WAAHTERA, LL, radiologian erikoislääkäri, apulaisylilääkäri
HUS Diagnostiikka, Kuvantaminen, Itä-Uudenmaan röntgen

KIRJALLISUUTTA

1. Hieta N, Vuento R, Hiltunen-Back E. Tippuri – uudelleen yleistävä seksitauti. *Duodecim* 2019;135:352–8.
2. THL:n tilastot seksuaali- ja lisääntymisterveydestä: tilastot aiheittain [päivitetty 2.4.2026]. <https://thl.fi/tilastot-ja-data/tilastot-aiheittain/seksuaali-ja-lisaantymisterveys>